

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piet'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ose:
Mart'i'a, Jout'a si Sambat'a.

Pretiu' abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siése luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 or. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facave publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 39.

Joi, 14 | 2 Aprile

1881.

Cu 1 Aprile st. v. 1881 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe on. Domni prenumeranti ai f'iei n'ostre, a c'arora abonamentu espira la finea lui Martiu a. c. a grabi cu renoirea lui, c'a espeditiunea f'iei se li se p'ota face regulatu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai apr'ope* de loculu, unde locuiescu.

„Gazet'a Transilvaniei“ apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.

Pretiu' abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Esemplare complete dela inceputulu anului 1881 se mai afla.

Solidaritate.*)

1860—1865.

Brasiovu, in Februaru a. c.

XXIV. Spre a cun'osce directiunea si spiritulu, ce a domnit in congressulu nationalu dela 8/20 Aprile, nu avemu dec'atu a ne revoc'a in memoria cele dise cu privire la conferenti'a dela 1861. T'ote se repetu in lume si asia si congressulu nu a fost dec'atu o a dou'a editiune amplificata a conferentiei. Inse o diferentia esiste totusi intre aceste dou'e adunari. Pre candu conferentiei din 1861 'i st'a in voie libera de a 'si stabili obiectulu discussiunei, dela congressulu din 1863 se cerea anume, c'a se consulte inainte de t'ote asupra unei adrese de multiamire c'atra monarchu. Guvernulu austriacu dorea si astept'a, c'a Romanii ardeleni se 'si manifeste in ac'est'a adresa in specialu „alipirea c'atra legile fundamentale de statu, depuse in diplom'a imperat'esca din 20 Octobre 1860 si in constitutiunea din 26 Februaru 1861“, cu alte cuvinte, se se declare serbatoresce, c'a sunt gat'a de a merge c'atu mai cur'endu la Vien'a in Reichsrath.

Congressulu a si satisfacutu dorintiei guvernului si inca peste asteptare, c'aci nu s'a marginitu numai la aceea, de a vot'a o adresa de multiamire c'atre Maiestatea S'a pentru inalt'a resolutiune dela 18 Octobre 1862, prin care monarchulu promise Romaniloru apropiata conchiamare a dietei ardeleni, cu principalulu scopu de a „regul'a relatiunile de dreptu publicu ale natiunei romane si a confesiuniloru ei“, — ci a mersu at'atu de departe, inc'atu a votatu „incredere si multiamire“ siefiloru guvernului, ministrului c. r. comite Nadasdi, presiedintele cancelariei aulice transilvane, si comitelui de Crenneville, presiedintele guvernului tierii. Pentru votulu datu cestui din urma s'a adusu chiaru motivulu, c'a „a avutu bunatatea a inaint'a fara intardiare la cancelari'a aulica petitiunea presiedintiloru comisiunei permanente pentru licenti'a de a se tien'e congressulu“.

Si ore s'ar' fi potutu astept'a mai multu dela unu congressu, care nu s'a intrunitu pe bas'a de libere alegeri, in care Presiedintii-Archierei aveau primul si ultimulu cuventu? Ne mai p'ote ore prinde mirarea, c'a acestu congressu a lasatu se tr'eca un'a din cele mai favorabile ocaasiun, ce se

*) A se ved'e Nrii 84, 100, 101, 102, 103 si 104 ai „Gaz. Trans.“ din anulu 1880 si Nr. 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 30 si 35 din 1881. Red.

oferea poporulu romanu, spre a d'a espressionu in adres'a c'atra Maiestate adeveratelor sale dorintie si postulate?

Unii membri ai congressului cereau, c'a se motiveze mac'aru ceva mai pe largu actulu de multiamire c'atra Maiestatea S'a, d'er' 'li s'a respunsu, c'a adres'a nu p'ote se aiba altu coloritu, dec'atu curatu de multiamire. Ac'est'a se pretindea dela congressu intr'unu momentu at'atu de solemnelu, candu pentru prim'a ora se oferi Romaniloru oca-siunea de a-si impartasi pasurile lor monarchului, care nu mai er'a absolutu, ci constitutionalu. Inse adresele de multiamire, ce s'au facutu totodata siefiloru guvernului, ne esplica de ajunsu causele, pentru cari congressulu nu a potutu desvolt'a o opiniune de sine statat'oria in actulu indreptatu c'atra Maiestatea S'a.

Discursurile capeteniloru adunarei se incepeau cu anulu 1848 si se terminau cu unu panegiricu asupra patentei imperat'esce dela 26 Februaru 1861; ear' congressulu a respunsu la aceste apeluri in ordine int'orsa, elu a declarat mai antaiu in adresa alipirea s'a c'atra ac'est'a patenta si dupa votarea adresei abia s'a apucatu de „compunerea si elaborarea postulateloru nationali“, cari nici p'ena astadi inca n'au ajunsu la cunoscinti'a monarchului.

Si ore cum st'a lucrulu cu „Solidaritatea natiunala“ in congressulu dela 1863? De minune, negresitu, d'eca adunarea a fost de unu g'andu cu presiedintii ei — va dice unulu s'eu altulu. Noi inse cu durere trebuie se constatam, c'a caus'a solidaritatii n'ostre natiunale a primitu la acestu congressu a dou'a lovitura si mai grea si pericul'osa, dec'atu cea d'antaia, dela 1861. Cum ar' fi si fostu cu putintia c'a se se inainteze si se se consolideze bun'a intielegere intre factorii nostri natiunali printr'o adunare, care s'a intrunitu la porunca. Unulu din Archierei, Metropolitulu, a incercatu a chiam'a pe membri congressului pe calea alegerei, d'er' alegerea a fost impedecata de c'atra guvernulu, care a dispusu c'a membri se se denum'esca.

„In contra acestei dispositiuni“ scriea unu diaru ungurescu „nu se potura face esceptiuni tari, pentru c'a d'eca guvernulu nu a voit congrasu prin alegere, elu cu ac'est'a se scap'a de invinuirea, c'a s'ar' fi folositu de sufragiulu universalu, eara de alta parte, lucru prea firescu, scap'a si pe congrasu de opositiune, care p'ote fi c'a era se se iv'esca. Prin urmare manevr'a guvernului a fost f'orte ist'etia.“

In ultim'a siedintia a congressului s'a cetitu si raportulu „comitetului natiunali permanentu“ asupra activitatii sale. Cu oca-siunea ac'est'a s'a veditu c'atu de greu potea se functiuneze aparatulu acestui comitetu cu dou'e capete si c'atu de puçinu a lucratu intr'unu timpu asia de indelungatu. S'a mai potutu convinge facave c'a cei ce 'si-au „concrediutu ulteriormint'e“ afacerile nationale nici nu se g'andau la o organizare si disciplinare a fortieloru nationale pentru viitoriu, ci t'ote le basau numai in intieleptiunea Archiereiloru-presiedinti si in bunatatea aparatului loru administrativu-bisericescu, cu ajutoriulu caruia se inscenasera ambele adunari dela 1861 si 1863.

Astfelu nu numai c'a din partea conducerei nu s'a pututu d'a o directiune sanat'osa vietiei si luptei natiunale, pentru c'a comitetulu permanentu inot'a in apele guvernamentale — d'er' nici mac'aru acea incercare nu s'a facutu c'a se se introduce o organizatiune forte in partid'a, ai carei siefi erau ambii Archierei. Presidiulu congressului a fost pusu intrebarea, c'a ore poftesce congressulu c'a comitetulu permanentu se mai remana si pe viitoriu? Eata cea mai buna oca-siune ce se oferea spre a corege marea er'orea comisa la 1861 prin aceea c'a s'a divisatu conducerea in dou'e si s'au perpetuatu in ea rivalitatile confesiunale. Inse ce se-i faci, opositiune nu er'a si adunarea strig'a: „Se remana comitetulu si se se iutreg'esca!“

Ei bine comitetulu a remasu. Elu a dob'enditu de astadata spre intregire inca unu alu treilea presiedinte mir'enu in pers'ona vice-presiedintelui guvernialu, care av'e se suplin'esca in presidiu pe Metropolitulu. De aci incolu comitetulu permanentu lucr'a cu trei capete, a doi prelati si a unui inaltu functiunariu si acesti'a cerura si cap'etara voi'a c'a la casuri necessari se p'ota substitui pe membri absentu prin alti omeni de incredere ai loru. Cum s'ar' fi potutu sub asemeni impregiurari c'a se prospereze marea cauza a solidaritatii natiunale?

Cronic'a evenimentelor politice.

Le „Courrier d'Orient“ a primitu si publicatu urmat'orea depesia particulara din I an i n a 4 A-prile: „Delegatii Romani au telegrafatu astadi Sublimei Porti si ambasad'oriloru, c'a Romanii isi voru a pera drepturile si interesele lor de rasa. In depesia lor, ei r'oga pe Sublim'a P'orta si pe diplomati se as-tepte sosirea deputatiunei, pe care o tramitu la Constantinopole.“

Afacerea Tunisului, care in Rom'a a produsu deja o crisa ministeriale, amenintia de a produce chiaru si in Paris o crisa ministeriale partiale. Diarele din Paris au inceputu se acuse pe generalulu Farre de incapacitate si pretindu, c'a intr'ega organizatiune militara s'a doveditu cu totul gresita, d'orace pentru a mobilis'a 10—15 mii de omeni a trebuitu se se puna in miscare intr'eg'a Françia. Trupele de imbarcatu din Marsilia nu potura pleca, fiind-ca le lipsiea proviantulu. Diviziile si brigadele sunt astfelu de imprastiate preste Françia, inc'atu ar' fi unu lucru herculanu de a forma o armata. „Le National“ prov'oca pe deputati, se nu-'si id ferii de Pasci, p'ena ce nu voru fi resturnatu pe incapabilulu ministru de resbelu. Se intielege de sine, c'a astfelu vorbescu numai diarele dusmane generalulu Farre. Oficiosulu „Le Temps“ cauta a linisti iritatiunea produsa in opiniunea publica de aceste diare. Pen'acum s'au espedatu, dice „Le Temps“, 20 de mii de omeni, ac'est'a inse nu este nici dec'atu o mobilizare. Se iau numai de ici si de colea trupele disponibile, pentru a-se impl'e golurile lasate de trupele algermane tramise contra Khrumiriloru. In casulu unei mobilisari factice totul merge dupa unu planu defnitu, pe care ministrulu de resbelu l'a facutu inca cu multu inainte de afacerea Tunisului. Cu t'ota ac'esta aperare a lui „Le Temps“ generalulu Farre va put'e suporta numai cu greu campani'a pornita contra portofoliului seu.

Organulu d-lui Gambetta „La Republique française“ in fine se pronuncia si elu in afacerea conflictului cu Tunisulu, dic'endu: „Sunt omeni, cari paru a considera c'a o chiamare a loru, a nelinisci opiniunea publica prin totu felulu de fecarii, relative la planurile guvernului nostru in privint'i'a Tunisului... Despre ce este vorb'a? Simplu despre a aduce la resonu nisce triburi arabe, care si-au inchipuitu, c'a potu trece nepedepsite graniti'a francesca, c'a se ne jafu'esca. Guvernulu n'a datu nici o ausa la prepusulu, c'a ar' av'e si alte scopuri. C'oeaca incepe acuma, nu este unu resbelu, ci luarea unei mesuri pentru apeararea teritoriului nostru.“ La intrebarea atunci, pentru ce asia armari mari? raspunde, organulu d-lui Gambetta dic'endu, c'a asemenea espeditiuni ceru in generalu mai multe fortie militare, de c'atu se p'ote admite la prim'a vedere.

Demissiunea d-lui Cairoli a fostu primita de regele Humbert inca inainte de a fi cunoscutu in Rom'a, c'a ministrulu-presiedinte in respunsulu seu la interpelatiunea d-lui Damiani a spusu unu neadeveru, candu declar'a, ca d-lu Barthélemy Saint-Hilaire, ministrulu de esterne francesu, ar' fi promis d-lui Cialdini, ambasad'orului italianu din Paris, c'a Françia nu va ocup'a Tunisulu. Dlu Saint-

